

TRT ve TÜRKİSTAN MÜZİĞİ

A. Şekür TURAN *

T.R.T. de yabancı müzik olarak en çok Batı müziğine yer verilmektedir. Komşularımız ve diğer Asya ülkelerinin müziği ise çok seyrek çalınıyor. Türkistan müziğine ise hiç yer verilmemektedir. T.R.T.'nin bir görevi de Atatürk milliyetçiliği doğrultusunda milli kültürümüze hizmet etmek, kültürümüzün mahsullerini araştırmak olduğuna göre Türkistan müziği ile de ilgilenmesi, araştırıp çalması da görevleri arasındadır. Bu ilgi nasıl olmalıdır:

1. Kültür anlaşmamız olan ülkelerde çıkan Türkçe (Uygurça, Özbekçe, Kazakça, Kırgızca, Türkmençe) plâklar incelenip, gerçekten Türk kültürü mevcut ise onlara belirli bir zamanda T.R.T. programlarında yer vermek.

2. Türkiyemiz o bölgelerden gelip yerleşen Türk boylarının içersinde araştırma yaparak, çalıp söyledikleri halk ezgilerini derleyip, olduğu gibi yayınlamak. Eğer lehçe özel likleri bir duyuşta anlaşılmayacak durumda

ise, bunları Anadolu Türkçesiyle izah etmek.

3. Bu göçmenlerin söylediği ezgiler dinleyicilerin beğenisini kazanacak güzellikte, sözleri de o ölçüde manalı ise, ezgelerin notaya alınması, sözlerinin Anadolu Türkçesine aktarılması, sanatkarlar tarafından çalınıp söylemesi sağlanmalıdır.

4. Son zamanlarda Cumhurbaşkanımız sayın Kenan Evrenin himayelerinde Türkiye'ye getirilip yerleştirilen göçmenlerin folkloru (örf-adeti, halk edebiyatı, müziği ve oyunları) başta Kültür Bakanlığı Millî Folklor Araştırma Dairesi olmak üzere bazı özel kuruluşlarca da araştırılmaktadır.

5. Bu göçmen kfilesindekilerle Türkistan'da olan tüm Türk boyları kısmen de olsa Türkiyemizde vardır. Şimdi eskisine oranla bu tür çalışmaları daha sağlam ve daha geniş ölçüde yapma imkânına sahibiz.

6. Bu göçmenlerden Uygurlar Kayseri Yeni Mahalle, Kazaklar ise Niğde Altay köyü, İstanbul Kazak Kenti, Kayseri ve Salihli'de, Kırgızlar Van'da, Türkmenler Tokat'ta, Özbekler ise Antakya ve Urfa'da toplu halde bulunmaktadır.

* Kültür Bakanlığı MİFAD Uzmanı.

lar? Hani o zenginler, hani o kabadaylar? Yine de Ferrâhi'ye üzülmemek elde değil. Ölümü üzerine ilk yazıyı ben yazmıştım. Bu gün rahmetle anıyorum. İster istemez Enver Yanvar'ı hatırladım. onu köyünden kovan filân olmamış. O, düşünlerde çalıp söylüyor, geleneğin gereğini yerine getiriyor. O mu sadece? Hemşehrileri de. Dinleyicisiz âşık ne işe yarar ki? Âşıklar dinlensin ki kıymetleri bilinsin. Acaba diyorum, Karacaoğlan'm dinleyicileri hangisine benziyordu? Ferrâhî'ninkilere mi benziyorlardı, yoksa Yanvar'ınkilere mi? Bilemem; ama o zamanlar in

sanlar bu günkü kadar dünyanın peşinde değillerdi; "Âşık" diye birilerinin varlığından haberdar idiler.

Âşıklık bir gönül işidir, bu yaşama işidir. Yaşadıkları "derya"nın farkına varmayan ölmüş balık misâli, duygusuzca suyun yüzünde dolaşan insanların âşıkları anlaması öyle pek kolay olacak bir iş değildir. Bırakalım, âşıklarımız bizleri tabiatın, güzelin ve güzelliğin, yiğitliğin ve doğruluğun peşine takıp götürsünler. Kılavuzumuz onlar ise korkmayınız, o yola rahatlıkla girebilirsiniz. O yol ki âşıkların yoludur, girilmez mi hiç?

TRT ve TÜRKİSTAN MÜZİĞİ

A. Şekür TURAN *

T.R.T. de yabancı müzik olarak en çok Batı müziğine yer verilmektedir. Komşularımız ve diğer Asya ülkelerinin müziği ise çok seyrek çalınıyor. Türkistan müziğine ise hiç yer verilmemektedir. T.R.T.'nin bir görevi de Atatürk milliyetçiliği doğrultusunda milli kültürümüze hizmet etmek, kültürümüzün mahsullerini araştırmak olduğuna göre Türkistan müziği ile de ilgilenmesi, araştırıp çalması da görevleri arasındadır. Bu ilgi nasıl olmalıdır:

1. Kültür anlaşmamız olan ülkelerde çıkan Türkçe (Uygurça, Özbekçe, Kazakça, Kırgızca, Türkmençe) plâklar incelenip, gerçekten Türk kültürü mevcut ise onlara belirli bir zamanda T.R.T. programlarında yer vermek.

2. Türkiyemiz o bölgelerden gelip yerleşen Türk boylarının içersinde araştırma yaparak, çalıp söyledikleri halk ezgilerini derleyip, olduğu gibi yayınlamak. Eğer lehçe özel likleri bir duyuşta anlaşılmayacak durumda

ise, bunları Anadolu Türkçesiyle izah etmek.

3. Bu göçmenlerin söylediği ezgiler dinleyicilerin beğenisini kazanacak güzellikte, sözleri de o ölçüde manalı ise, ezgelerin notaya alınması, sözlerinin Anadolu Türkçesine aktarılması, sanatkarlar tarafından çalınıp söylemesi sağlanmalıdır.

4. Son zamanlarda Cumhurbaşkanımız sayın Kenan Evrenin himayelerinde Türkiye'ye getirilip yerleştirilen göçmenlerin folkloru (örf-adeti, halk edebiyatı, müziği ve oyunları) başta Kültür Bakanlığı Millî Folklor Araştırma Dairesi olmak üzere bazı özel kuruluşlarca da araştırılmaktadır.

5. Bu göçmen kfilesindekilerle Türkistan'da olan tüm Türk boyları kısmen de olsa Türkiyemizde vardır. Şimdi eskisine oranla bu tür çalışmaları daha sağlam ve daha geniş ölçüde yapma imkânına sahibiz.

6. Bu göçmenlerden Uygurlar Kayseri Yeni Mahalle, Kazaklar ise Niğde Altay köyü, İstanbul Kazak Kenti, Kayseri ve Salihli'de, Kırgızlar Van'da, Türkmenler Tokat'ta, Özbekler ise Antakya ve Urfa'da toplu halde bulunmaktadır.

* Kültür Bakanlığı MİFAD Uzmanı.

lar? Hani o zenginler, hani o kabadaylar? Yine de Ferrâhi'ye üzülmemek elde değil. Ölümü üzerine ilk yazıyı ben yazmıştım. Bu gün rahmetle anıyorum. İster istemez Enver Yanvar'ı hatırladım. onu köyünden kovan filân olmamış. O, düşünlerde çalıp söylüyor, geleneğin gereğini yerine getiriyor. O mu sadece? Hemsheçrileri de. Dinleyicisiz âşık ne işe yarar ki? Âşıklar dirlensin ki kıymetleri bilinsin. Acaba diyorum, Karacaoğlan'm dinleyicileri hangisine benziyordu? Ferrâhî'ninkilere mi benziyorlardı, yoksa Yanvar'ınkilere mi? Bilemem; ama o zamanlar in

sanlar bu günkü kadar dünyanın peşinde değillerdi; "Âşık" diye birilerinin varlığından haberdar idiler.

Âşıklık bir gönül işidir, bu yaşama işidir. Yaşadıkları "derya"nın farkına varmayan ölmüş balık misâli, duygusuzca suyun yüzünde dolaşan insanların âşıkları anlaması öyle pek kolay olacak bir iş değildir. Bırakalım, âşıklarımız bizleri tabiatın, güzelin ve güzelliğin, yiğitliğin ve doğruluğun peşine takıp götürsünler. Kılavuzumuz onlar ise korkmayınız, o yola rahatlıkla girebilirsiniz. O yol ki âşıkların yoludur, girilmez mi hiç?